

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Andreae Alciati Emblemata

Alciati, Andrea

Patavii, 1661

Facundia difficilis. Emblema CLXXXII.

[urn:nbn:de:bsz:31-127360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-127360)

Facundia difficilis.

EMBLEMA CLXXXII.

ANTIDOTVM AEæ medicata in pocula Circes
 Mercurium hoc Ithaco fama dedisse fuit.
 Moly vocant: id vix radice euellitur atra,
 Purpureus sed flos, lactis & instar habet.
 Eloquij candor facundiaq; allicit omnes:
 Sed multi res est tanta laboris opus.

COMMENTARI.

- I. **V**LYSSI sedenti Mercurius desuper
 volans talaribus & caduceo suo in-
 structus, herbam Moly porrigit. Moly vé-
 ró herbam sic describit Plinius lib. 25. c.
 4. Nasci eam hodie circa Pheneum, & in
 Cyllene Arcadiæ, tradunt, specie illa Ho-
 merica, radice rotunda, nigraq; magnitu-
 dine cepæ, folio scyllæ; effodi autem diffi-
 culter. Græci autores florem eius luteum
 pinxere, cum Homerus candidum scri-
 pserit.
 HOMERVS Odiss. x. moly herbam
 à Mercurio Vlyssi datam ait, tanquam
 amuletum prælentissimum aduersus om-
 nia veneficia. Herbam hanc sic describit
 Homerus;

P'Zn

Herba moly.

Ῥίζη μὲν μέλαν ἔσκε, γάλακτι δ' ἕκκε-
λον ἀνδρός.
Μῶλυ δὲ μὴν καλῆσι θεοῖς, χαλεπὸν δὲ
τ' ὄρουσεν.
Ἀνδράσι γε θνητοῖσι, θεοὶ δὲ τε πάντα
δύναται.

Sic vertit Chiliadum auctor:
Atta quidem radix suberat, sed lacteolus
flos,

Moly vocant superi, mortalibus ardua res
est

Euulsiſſo viris: caeleſtes omnia poſſunt.
Radix quidem nigra erat, lacti ſimilis floſ;
Moly autem ipſum vocant Dij, difficile
verò [eſt] eſſodere

Vitis mortalibus: dij autē omnia poſſunt.
Floſ ſimilis lacti, & nigra radice, ſed ipſam
Moly vocant ſuperi, quam vix hominum
genus unquam

Effoderet vel conando; ſed Dij omnia poſ-
ſunt.

Vide adagia, Qui è nuce nucleum eſſe vult,
frangat nucem. &, Neq; mel, neq; apes.

ANTI DOTVM] Remedium, ex ἀντί &
ἰδωμι. datur enim contra venenum.

Ææa Circes] De Circe fati dictum eſt
Emblem. 76. Vocatur autem Circe Ææa
ab Ææa inſula Phafidi fluuii propinqua,
in Colchica regione: quam tamen inſulam
nonnulli eſſe in freto Siculo crediderunt,
vt Mela lib. 2. Hermolauſ in c. 4. lib. 5. Pli-
nij ait: Ææa vrbs eſt Colchica, vnde Circe
Ææam cognominat. Apollonius Rhodius
lib. 4. Argonaut. Ææam inſulam in Italia
apud Tyrthenotum agrum eſſe ſcribit.
Virgilius 3. AEneid.

Inferniq; lacus, Æææq; inſula Circes.
Seruius putat Ææeam diſtam Circei à
vocibus eorum, quos in bruta animalia
conuertebat.

Medicata in pocula] venenata, Sic Silius
lib. 7: tela medicata veneno, dixit.

Mercurium hoc Ithaco] Vlyſſi. Plutat-
chus in libello de vita Homeri: Prudens,
inquit, virtus eſt, Vlyſſes, non poteſt huius-
modi incantamentiſ irritari, eò quòd à
Mercurio, id eſt, ratione acceperit pharma-
cum. Videtur autem hoc eſſectum ex diſti-
cho Laurentij Lippij:

Accipias Moly (magno ſi credis Homero)
Nec ludent animum Theſſala philtro-
num:

Moly vn- Moly vocant] Pleriq; deſectunt παρὰ
de dica- τὸ μολύειν τὰς νόſους, à ſedandis morbis.

III.

Circe eur
Ææa.

quod tradit Apuleius lib. de viribus herba-
rum, cap. 48. Homeri Scholiaſtes loco ci-
tato: μῶλυ βοτάνης ἕδος παρὰ τὸ μα-
λῆεν ὅ ἴσιν ἀφαι: ζῆν τὰ φάρμακα. Id
eſt: Moly herba genus eſt dictum ab eo, quòd
medicamenta valeat hebetare. Plinius lib.
25. cap. 4. citato, ſic de Moly loquitur: Lau-
datiſſima herbarum eſt Homero, & inuen-
tionem eius Mercurio aſſignat, contraque
ſumma veneficia demonſtrat. Et paulò
poſt, cum formā illius deſcripſiſſet: Inueni
è peritis herbarum medicis, qui & in Italia
naſci illam diceret, aſſertiq; è Campania
mihi aliquot diebus effoſſam inter diſcunt
tates ſaxæas, radicis triginta pedes longæ,
ac ne ſic quidem ſolidæ ſed abruptæ. Hæc
Plinius. Vide Dioſcorid. lib. 3. & Ouidium
14. Metamorph.

Radice euellit[ur] a[rr]æa herba eſt nigre
radicis, difficultiq; inuentu, & euulſu.

Eloquij candor [&c.] pulcherrima res e-
loquentia, quæ omnes in ſui amorem & la-
admirationem allicit, & quaſi conſtrictos
trahit. Vnde illud Ouidij in laudem elo-
quij:

Non formoſus erat, ſed erat facundus V-
lyſſes,

Et tamen æquereas torſit amore Deas.

Sed multi res eſt tantæ laboris opus] li-
ter eloquentia res ſit pulcherrima, tamen
multo labore indiget. Vnde M. Antonius,
cui vel primas eloquentiæ patrum ſuorū
tribuebat ætas, diſertos dicebat ſe vididiſſe
multos eloquentem omnino neminem.

HOC Homericum de moly figmentū
non ratò intelligitur de virtute, omnique
eruditione, ad quam primus aditus arduus
eſt ac ſudoris plenus, ſed ſuauiſſimus om-
nium fructus. τὰ γὰρ χαλεπὰ τὰ καλά,
difficilia qua pulchra. vt habet vetus ada-
gium. Hic autem eloquentiam primò qui-
dem abſtruſam & difficilem, deinde multo
labore & diligentia partam, inuendiſſimos
adferre fructus, homineſq; ſui candore al-
licere intelligitur. Certè nihil eſt inter om-
nes diſciplinæ, quòd plus laboris ſibi expe-
tat, quàm ſit oradi facultas: id quòd Cice-
ro ipſe 1. de Orat. fuſiſſimè & eloquentiſ-
ſimè docet. Quis non iure miretur, inquit,
ex omni ætatum memoria, vt temporum,
ſic & ciuitatum, tam exiguum oratorum
numerum inueniri? Sed nimirum maius
eſt hoc quiddam, quàm homines opinan-
tur. &c. Vult autem M. Tullius eloquen-
tiam

Eloquij
latæ.

IV.
Moly her-
ba quid
deſignet.

Difficul-
tas elo-
quentiæ.

tiam omnium difficillimam videri, quia constet rerum pulcherrimarum scientia, compositione apta verborum, motuum cognitione, iocorum & faceriarum eruditione, subtilitate respondendi & lacessendi, vrbanitate, historia, prudentia iuris, actione, memoria. Eandem difficultatem eloquentiæ ipsemet ostendit alijs locis, sed in ea maximè pro Cælio: An vos aliam causam esse vllam putatis, cur in tantis præmijs eloquentiæ tam pauci sint semperq; fuerint, qui in hoc labore versentur? Omitterenda sunt omnes voluptates: relinquenda studia delectationis, ludus, iocus, conuiuium, sermo etiam penè omnium familiarium deserendus, quæ res in hoc genere homines à labore studioq; dicendi deterret. Cato oratorem definit virum bonum

dicendi peritum. Cicero eloquentiam nihil aliud esse dicit, nisi copiosè loquentem sapientiam. Ex quibus manifestè apparet, ad oratoris & eloquentiæ essentiam & bonitatem, & sapientiam exigi; nec tamen sufficere, nisi & peritia adit & copia. Ita vt primæ illæ duæ virum bonum sapientemq; duntaxat, hæ autem solæ nec bonum, nec sapientem, nec eloquentem quidem efficiant, sed loquacem: omnes verò coniunctæ perficiant oratorem, cuiusq; artificium, quod profectò rarius atq; altius est, quam putent, qui in multiloquio & volubilitate verborum sicum sperant. Quisquis ergo oratoris nomen, & eloquentiæ veram laudem quærit, virtuti & sapientiæ primùm studeat necesse est, quarum quidem radices sunt amaræ, sed fructus dulces.

Requisita
ad perfectam
faciendam.

Antiquissima quæque commentitia.

EMBLEMA CLXXXIII.

PALLE.